

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: FOPS
Sagsbeh.: DEPMRAL
Koordineret med:
Sagsnr.: 2016020
Dok. nr.: 1484929
Dato: 24-11-2020

TALEPAPIR

Det talte ord gælder
[4. december 2020 kl. 10.30-12, Folketingets Skatteudvalg]

Samråd om samrådsspørgsmål D

Samrådsspørgsmål D:

”Vil ministeren redegøre for, hvad priskrigen på cigaretter har af effekt ift. mængden af førstegangsrøgere?”

[Indledning]

Tak for invitationen.

Som I ved, er regeringen optaget af at forebygge børn og unges rygning, og et vigtigt element er prisforhøjelse. Derfor tager jeg, ligesom skatteministeren, også skarp afstand fra dele af industriens forsøg på at sælge billige cigaretter i strid med et flertal i Folketingets intention. Skatteministeren har allerede fortalt om myndighedernes indsats for at sikre, at afgiftsforhøjelsen slår fuldt igennem på alle produkter.

Udvalget har specifikt bedt mig redegøre for, hvad priskrigen på cigaretter har af effekt i forhold til mængden af førstegangsrøgere.

For at svare bedst muligt på det, har jeg indhentet Sundhedsstyrelsens vurdering. Sundhedsstyrelsen har oplyst, at for dem er det ikke muligt at fastslå den direkte betydning af tobaksproducenternes nuværende priskrig på antallet af børn og unge, der begynder at ryge eller begynder at ryge fast.

Jeg vil alligevel gerne hæfte nogle videre ord til det. Partierne er fra forhandlingerne om handleplanen mod børn og unges rygning bekendt med den præmis, at vi ikke præcist kan regne ud, hvordan der bliver reageret på alle de forskellige tiltag og udviklinger. Vi kan have nogle forventninger ud fra erfaringer og forskning. Og så har vi aftalt, at alle partierne, der står bag handleplanen mod børn og unges rygning, sammen vil handle på den konkrete udvikling.

Men der *er* ganske solid viden om den generelle betydning af pris på tobak på forebyggelse af rygning hos børn og unge. Så det vil jeg redegøre for.

[Prisens betydning for børn og unge]

Høj pris på tobak er den indsats, der har størst effekt på forebyggelse af rygning hos børn og unge. Jo yngre man er, desto større er effekten af høj pris. Både fordi de yngste er de mest prisfølsomme, og fordi de er mindre tobaksafhængige. Beslutningen om at prøve at tage den første cigaret er lidt påvirket af pris. Men det er særligt udviklingen fra at eksperimentere med cigaretter til at ryge regelmæssigt, der er prispåvirkelig, især for børn og unge.

Det er desværre ikke muligt at måle den isolerede effekt af, at man nogle steder har kunne købe cigaretter til en billigere pris. Men det er klart, at regeringen ønsker, at afgiftsforhøjelsen skal slå fuldt igennem i priserne. Det har en stor betydning for børn og unge.

Vi ved også, at langt de fleste begynder at ryge, før de bliver voksne. Jo tidligere børn og unge begynder at ryge, desto større risiko har de for at ende med at ryge dagligt – og for at blive syge og dø før tid af de sygdomme, der er forbundet med rygning.

Derfor har regeringen sat ind over for børn og unges rygning. Ud over afgiftsforhøjelsen har vi sammen med et bredt flertal af Folketingets partier indgået en aftale om en national handleplan mod børn og unges rygning.

[Måling af effekten]

Det er første gang, at der i Danmark sættes så massivt ind over for børn og unges rygning. Og det er sandelig også på tide. Hvor er det godt, at vi fik gjort det sidste år, og nu skal det også implementeres. Der er også en forskningsmæssig interesse i at følge udviklingen, når et land går fra forholdsvis lempelige vilkår og et meget stort problem med børn og unges opstart med at ryge til nu at indføre så massiv en indsats.

Statens Institut for Folkesundhed vil i de kommende år følge udviklingen i forbruget af tobaks- og nikotinholdige produkter blandt unge og evaluere effekten af tiltagene i den nationale handleplan mod børn og unges rygning. Statens Institut for Folkesundhed har allerede med støtte fra Sundhedsstyrelsen og TrykFonden foretaget en basismåling blandt unge i alderen 15 til 29 år. Målingen foretog de inden afgiftsforhøjelsen trådte i kraft. De vil følge op med løbende målinger i de kommende år. Dermed vil det være muligt at følge udviklingen. Der vil blandt andet blive målt på andelen af unge, der ryger første gang, og andelen af unge der ryger i det hele taget. Det vil selvfølgelig også indgå i den løbende evaluering, som vi vil gennemgå sammen med partierne.

Det kan være vanskeligt at måle den præcise effekt af hvert tiltag, da der indføres flere tiltag samtidig. Men for regeringen er det vigtigt, at vi kan følge, om udviklingen går den rigtige vej – eller om der er brug for yderligere tiltag.

Jeg vil se frem til at uddybe denne besvarelse, men der er det forbehold, at et helt konkret procenttal ikke har været muligt at levere efter Sundhedsstyrelsens vurdering.

Tak for ordet.